

Raport z ewaluacji projektu

„Transnarodowy trójkąt dobrych praktyk – wymiana pomysłów, praktyk i metod pomiędzy polsko – niemiecko – hiszpańskimi partnerami”

*Realizowanego ze środków programu Erasmus+
Sektor: Współpraca na rzecz innowacji i wymiany dobrych praktyk*

Numer projektu: 2017-1-PL01-KA202-038660

Lider projektu:

Zespół Szkół Licealnych i Technicznych im. Stanisława Staszica

W Gubinie

Partnerzy projektu:

***Regionales Berufliches Bildungszentrum des Landkreises
Vorpommern-Rügen Aussenstelle Ribnitz – Damgarten***

Europa: Movilidad Estudiantil S.L. Pedreguer, Hiszpania

Gubin, 28 września 2019 r.

Wstęp

Prezentowany raport jest rezultatem ewaluacji projektu „*Transnarodowy trójkąt dobrych praktyk - wymiana pomysłów, praktyk i metod pomiędzy polsko - niemiecko - hiszpańskimi partnerami*” numer 2017-1-PL01-KA202-038660 w ramach Programu Erasmus +, akcja 2: partnerstwa strategiczne, kształcenie i szkolenia zawodowe (VET) zawarta na podstawie Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1288/2013 z 2013-12-11, ustanawiające „Erasmus+”: unijny program na rzecz kształcenia, szkolenia, młodzieży i sportu oraz uchylające decyzje nr 1719/2006/WE, 1720/2006/WE i 1298/2008/WE przeprowadzonego wśród uczestników projektu z Zespołu Szkół Licealnych i Technicznych (ZSLiT) w Gubinie, Regionales Berufliches Bildungszentrum des Landkreises Vorpommern-Rügen Aussenstelle Ribnitz – Damgarten (RBB) i Europa: Movilidad Estudiantil S.L. Pedreguer, Hiszpania (EME). W trakcie ewaluacji zbierano informacje pochodzące z następujących źródeł:

- ankiet ewaluacyjnych przeprowadzonych wśród uczestników, a także w przypadku uczniów ich prawnych opiekunów,
- raportów z odbycia szkoleń złożonych w systemie Mobility Tool przez uczestników projektu,
- wywiadów z nauczycielami opiekunami praktyk,
- sprawozdań z międzynarodowych spotkań projektowych,
- z wydanych certyfikatów Europass Mobility,
- wywiadów z nauczycielami zawodowcami prowadzącymi zajęcia z uczniami,
- wywiadów z uczniami mającymi zajęcia z nauczycielami uczestnikami krótkich programów szkoleniowych kadry.

Na podstawie zebranych danych sporządzono poniższy raport, w którym przedstawiono wyniki badań, komentarze oraz wnioski do dalszej efektywnej pracy przy pisaniu i realizacji kolejnych projektów.

1. Informacje ogólne

Krótkie programy szkoleniowe kadry C1.

Mobilność projektu objęła 2 nauczycieli z przedmiotów zawodowych hotelarskich i florystycznych z RBB, 4 nauczycieli z przedmiotów zawodowych, technikalnych: logistycznych, ekonomicznych, organizacji usług gastronomicznych i żywienia oraz hotelarskich z ZSLiT. Nauczyciele w wybranych przez partnera EME przedsiębiorstwach przechodzili instruktaże stanowiskowe a następnie obserwowali pracę pracowników i sami wykonywali poszczególne prace na stanowiskach pracy.

Krótkie programy szkoleniowe kadry C2 i C3.

Mobilność projektu objęła 4 nauczycieli z przedmiotów zawodowych, technikalnych: logistycznych, ekonomicznych, organizacji usług gastronomicznych i żywienia oraz hotelarskich z ZSLiT, 2 pracowników EME oraz nauczycieli z przedmiotów zawodowych z RBB. Nauczyciele w wybranych przez partnera RBB oddziałach swojej szkoły obserwowali zajęcia, poznawali metody pracy i środki dydaktyczne, prowadzili zajęcia na zasadzie job shadowing, dzielili się doświadczeniem i poznawali przedsiębiorstwa zaprzyjaźnione z RBB.

Mobilność łączona osób w trakcie kształcenia zawodowego C4

Mobilność 16 uczniów: 8 uczniów z ZSLiT z następujących branż: 3 logistyków, 4 ekonomistów, 1 technik żywienia i usług gastronomicznych, 8 uczniów z RBB z następujących branż: 2 kucharzy, 3 sprzedawców, 3 menedżerów restauracji, którzy odbywali szkolenia w Hiszpanii. Uczniom towarzyszyło 2 nauczycieli opiekunów z poszczególnych szkół.

Mobilność łączona osób w trakcie kształcenia zawodowego C5

Mobilność 8 uczniów z ZSLiT z następujących branż: 7 ekonomistów, 1 technik żywienia i usług gastronomicznych, którzy odbywali szkolenia w Niemczech. Uczniom towarzyszyło 2 nauczycieli opiekunów.

Mobilność łączona osób w trakcie kształcenia zawodowego C6

Mobilność 8 uczniów z ZSLiT z następujących branż: 7 ekonomistów, 1 technik żywienia i usług gastronomicznych, którzy odbywali szkolenia w Niemczech. Uczniom towarzyszyło 2 nauczycieli opiekunów.

Mobilność łączona osób w trakcie kształcenia zawodowego C7

Mobilność 16 uczniów: 8 uczniów z ZSLiT z następujących branż: 1 fryzjer, 2 hotelarzy, 4 ekonomistów, 1 technik żywienia i usług gastronomicznych, 8 uczniów z RBB z następujących branż: 1 kucharz, 3 fryzjerów, 1 hotelarz, 3 menedżerów restauracji, którzy odbywali szkolenia w Hiszpanii. Uczniom towarzyszyło 2 nauczycieli opiekunów z poszczególnych szkół.

Mobilność łączona osób w trakcie kształcenia zawodowego C8

Mobilność 8 uczniów z ZSLiT z następujących branż: 5 ekonomistów, 3 logistyków, którzy odbywali szkolenia w Niemczech. Uczniom towarzyszyło 2 nauczycieli opiekunów.

Mobilność łączona osób w trakcie kształcenia zawodowego C9

Mobilność 8 uczniów z ZSLiT z następujących branż: 2 ekonomistów, 3 hotelarzy, 3 techników żywienia i usług gastronomicznych którzy odbywali szkolenia w Niemczech. Uczniom towarzyszyło 2 nauczycieli opiekunów.

2. Cele i obszary ewaluacji

2.1. Cele ewaluacji

- **Zbadanie, czy założone cele w projekcie zostały prawidłowo zrealizowane**
- **Zbadanie, czy osiągnięto zaplanowane cele projektu**

2.2. Obszary ewaluacji

Ewaluację projektu przeprowadzono w dwóch obszarach:

a) na poziomie projektu

W tym obszarze zakres ewaluacji obejmował:

- proces kwalifikacji uczestników na szkolenia,
- przygotowanie pedagogiczne, kulturowe i językowe
- organizację szkolenia,
- współpracę partnerską;

b) na poziomie uczestnika projektu

W tym obszarze ewaluacja obejmowała realizację programu szkolenia w zakresie:

- nadzoru merytorycznego w trakcie mobilności,
- poziomu satysfakcji uczestnika,
- wpływu i oddziaływania na uczestników,
- podniesienia umiejętności i kompetencji językowych,
- podniesienia kompetencji zawodowych,
- wykorzystania zdobytej wiedzy i doświadczenia.

3. Narzędzia i metody badawcze

- ankiety,
- raport w systemie Mobility Tool,
- wywiad,
- obserwacja,
- analiza dokumentacji.

Próba badawcza: nauczyciele - uczestnicy krótkich programów szkoleniowych kadry,
uczniowie – uczestnicy Mobilności łączonej osób w trakcie kształcenia
zawodowego

nauczyciele ZSLiT, RBB, pracownicy EME

rodzice uczniów

pracodawcy

partnerzy projektu

4. Termin ewaluacji: 01.09. 2017 r. - 31.08.2019 r.

Ewaluacja była przeprowadzona na różnych etapach trwania projektu: przed rozpoczęciem mobilności, w trakcie trwania i po zakończeniu mobilności.

5. Przypomnienie celów założonych do realizacji w projekcie

a) krótkie programy szkoleniowe kadry

Z analizy dostępnych w naszej szkole danych (wyniki egzaminów zewnętrznych na kwalifikacje zawodowe) wynika, że w placówce proces edukacji u uczniów nie przynosi zadowalających rezultatów. Tylko kształcenie w zawodzie technik fryzjerstwa osiąga zdawalność naszych uczniów powyżej średniej Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Poznaniu (OKE). Zawody technikalne takie jak: żywienia i usług gastronomicznych, logistyk, ekonomista, hotelarz, wykazują zdawalności poniżej średniego progu OKE. Sytuacja taka kształtuje się pomimo powołania 5 programów naprawczych, zaangażowania kadry nauczycielskiej i ciągłej diagnozy wyników egzaminów zawodowych. Na podstawie powyższych danych rada pedagogiczna i dyrekcja placówki wskazały na istnienie problemu: niewystarczający warsztat metodyczny nauczycieli. Ustalono następujące potrzeby nauczycieli kształcenia zawodowego:

- ✚ poprawa efektów kształtowania u uczniów postaw inicjatywnych motywujących do wytrwałej pracy na rzecz zdobywania certyfikowanych kwalifikacji,
- ✚ poprawa jakości kształcenia zawodowego
- ✚ poszerzenie międzynarodowego wymiaru kształcenia zawodowego,
- ✚ poprawa nauczania i uczenia się języków obcych branżowych,
- ✚ promowanie różnorodności językowej i świadomości międzykulturowej Unii Europejskiej, zwłaszcza w obliczu uchodźstwa czy migracji ,
- ✚ zwiększenie kompetencji,
- ✚ szersza wiedza o praktykach i kształceniu zawodowym w innych krajach,
- ✚ większe rozumienie powiązań między kształceniem zawodowym i rynkiem pracy,
- ✚ lepsza jakość pracy i działań na rzecz uczniów,
- ✚ większe zrozumienie różnorodności społecznej, językowej i kulturowej i większa wrażliwość na nią,
- ✚ większa zdolność zaspokajania potrzeb osób z mniejszymi szansami,
- ✚ lepsza znajomość języków obcych,
- ✚ większa motywacja i satysfakcja z codziennej pracy,
- ✚ lepsza umiejętność przygotowywania i realizacji projektów unijnych,
- ✚ bardziej atrakcyjny program nauczania dla uczniów,
- ✚ podniesienie kwalifikacji,

- ✚ bardziej nowoczesne, dynamiczne, zaangażowane i profesjonalne środowisko szkolne,
- ✚ otwartość na synergię kształcenia zawodowego w szkole i u pracodawców,
- ✚ zapoznanie się z pracą na danym stanowisku, porównanie jej z pracą w Polsce poprzez obserwację zadań wykonywanych przez innych pracowników,
- ✚ poznanie metod stosowanych w praktycznym nauczaniu zawodu za granicą,
- ✚ obserwacja prowadzonych za granicą zajęć z zakresu szkolenia zawodowego,
- ✚ porównanie metod prowadzenia zajęć praktycznych w innych krajach z tymi stosowanymi u nas, czy w Niemczech czy Hiszpanii,
- ✚ wymiana dobrych praktyk z podmiotami prowadzącymi zajęcia praktyczne lub praktyki zawodowe dla uczniów, w celu pogłębienia współpracy pomiędzy szkołą i zakładami pracy,
- ✚ obserwacja rozwiązań organizacyjnych tego typu przedsięwzięć: opieka mentorska, organizacja stanowiska pracy, przepisy BHP, wymagane wiadomości i umiejętności, zasady współpracy,
- ✚ zwiedzanie zakładów pracy, zapoznanie się z czynnościami wykonywanymi na poszczególnych stanowiskach oraz wymaganymi do tego wiadomościami i umiejętnościami, porównanie firm i organizacji pracy z podobnymi na rynku polskim, hiszpańskim czy niemieckim,
- ✚ możliwość zaadoptowania skutecznych rozwiązań w kształceniu zawodowym na teren naszej szkoły,
- ✚ poznanie nowinek technicznych,
- ✚ doskonalenie kompetencji komunikacyjnych w zakresie skutecznego porozumiewania się na płaszczyźnie zawodowej ze szczególnym uwzględnieniem języka branżowego,
- ✚ nawiązanie branżowych kontaktów, w celu rozwijania współpracy,
- ✚ podjęcie działań pomocnych w dalszym rozwoju zawodowym,

Upowszechnienie wyników poprzednio realizowanych projektów, spowodowało, że również rodzice uczniów domagają się mobilności dla swoich dzieci, wymuszając wręcz kolejne działania szkoły w tym zakresie.

b) mobilności mieszane uczniów w trakcie kształcenia zawodowego.

W wyniku rozmów z rodzicami, pracodawcami, nauczycielami i przede wszystkim samymi uczniami ustalono następujące ich potrzeby:

- ✚ lepsze wyniki w nauce (wszyscy uczestnicy mobilności zagranicznych zdają bardzo dobrze egzaminy potwierdzające kwalifikacje w zawodzie, co jest kolejnym powodem ich atrakcyjności),

- ✚ większe szanse na zatrudnienie,
- ✚ lepsze perspektywy kariery,
- ✚ większe usamodzielnienie i poczucie własnej wartości,
- ✚ większa świadomość międzykulturowa,
- ✚ większa wiedza na temat projektów unijnych i wartości bycia członkiem Unii Europejskiej,
- ✚ większa motywacja do nauki,
- ✚ porównanie metod uczenia zawodu w Polsce i za granicą,
- ✚ możliwość komunikacji w języku obcym z uwzględnieniem słownictwa zawodowego,
- ✚ przygotowanie do wykonywania zadań zawodowych,
- ✚ organizowanie warsztatu pracy i planowanie jej realizacji w różnych miejscach pracy,
- ✚ umiejętność pracy w zespole pod kierownictwem obcokrajowców,
- ✚ możliwość praktycznego zastosowania u pracodawcy swojej wiedzy i umiejętności,
- ✚ wsparcie osób w trudnej sytuacji, a przez to z mniejszymi szansami na praktykę zagranicą,
- ✚ więcej praktyk zagranicznych, które czynią wybrany zawód bardziej atrakcyjniejszym,
- ✚ poznanie zagranicznych rynków pracy, „przeżycie” mobilności edukacyjnej, jako próbę ewentualnej mobilności już pracowniczej,
- ✚ poznanie pracy na danym stanowisku i potrzebnych do tego kompetencji,
- ✚ szkolenia oparte na wizyty w zagranicznych firmach przyczyni się do nabycia nowych i rozwinięcia posiadanych już umiejętności, co wzmocni rozwój kariery zawodowej i pozwoli na łatwiejsze znalezienie pracy,
- ✚ dokument Europass Mobilność zwiększy możliwości przyszłego zatrudnienia i kariery,
- ✚ poznanie nowych osób,
- ✚ możliwość poprawy umiejętności językowych, zwłaszcza języka obcego zawodowego.

6. Założone w projekcie efekty uczenia się

Odbyło się jeden zaplanowany we wniosku wyjazd 4 nauczycieli z ZSLiT: 1 z przedmiotów zawodowych logistycznych, 1 z przedmiotów zawodowych ekonomicznych, 1 z przedmiotów zawodowych kucharskich, 1 z przedmiotów zawodowych hotelarskich, z organizacji wnioskującej, oraz 1 z przedmiotów zawodowych hotelarskich, 1 nauczyciela z przedmiotów zawodowych kucharskich z partnerskiej szkoły RBB do partnera EME oraz dwa szkolenia łączone w jeden wyjazd 4 nauczycieli: 1 z przedmiotów zawodowych logistycznych, 1 z przedmiotów zawodowych ekonomicznych, 1 z przedmiotów zawodowych kucharskich, 1 z przedmiotów zawodowych hotelarskich z organizacji wnioskującej, oraz 2 pracowników partnera EME do partnera RBB.

Mobilność ma służyć zrealizowaniu głównego celu, którym jest zwiększenie liczby uczniów osiągających postawy inicjatywne motywujące do wytrwałej pracy na rzecz zdobywania certyfikowanych kwalifikacji oraz rozwój partnerstw biznesowych w dziedzinie kształcenia i szkolenia zawodowego służących wspieraniu uczenia się w miejscu pracy we wszystkich jego

formach w organizacjach partnerskich. Stosowane formy pracy to: obserwacja lekcji, obserwacja pracy, udział w międzynarodowym gronie w wykładzie, w warsztatach, w seminarium, indywidualny udział w tutorialu metodycznym, urozmaicone metodami pracy, jak np. praca w parach, praca w grupach, burza mózgów, metoda projektowa, sesja pytań i odpowiedzi, tworzenie scenariusza zajęć i inne.

Uczestnicy projektu będą pracowali w grupie doskonaląc współpracę w zespole ze szczególnym uwzględnieniem zdolności komunikacyjnych, empatii oraz asertywności. Zdobyta umiejętność współdziałania w zespole i praktyczne poznanie zasad wpływających na harmonijną i efektywną współpracę umożliwi sprawniejsze organizowanie i monitorowanie współpracy uczniów w procesie kształcenia zawodowego oraz współdziałanie nauczycieli w ramach zespołów przedmiotowych.

Nawiązanie kontaktów interpersonalnych umożliwi uczestnikom poznanie technik rozwiązywania konfliktów i problemów, zawierania kompromisów oraz reagowania w sytuacjach stresowych.

W czasie pobytu poznają zasady i reguły postępowania przyjęte w innych niż rodzime środowiskach kulturowych i zawodowych, przygotowani zostaną do pokonywania uprzedzeń, wykazania się tolerancją, otwartością na drugiego człowieka oraz zdolnościami adaptacyjnymi. Poznają wielokulturowe i społeczno-ekonomiczne aspekty kształcenia zawodowego w Hiszpanii i Niemiec i będą mieli możliwość porównania go z systemem obowiązującym w Polsce, jak również zaplanowania wykorzystania niektórych elementów do usprawnienia i udoskonalenia procesu edukacyjnego w szkole. Prawdziwym wyzwaniem będzie konstruktywne porozumiewanie się w różnych środowiskach pracy oraz efektywne zaangażowanie w przygotowanie, analizowanie i monitorowanie procesu kształcenia w zawodzie. Uczestnicy projektu w będą uczestniczyli w zajęciach kulturalno-językowych, które umożliwią zdobycie kompetencji zapewniających sprawne i efektywne porozumiewanie się w języku obcym, zarówno w zakresie komunikacji codziennej jak i związanej z realizowanymi zadaniami zawodowymi. Znajomość języka obcego wpłynie pozytywnie na nawiązanie relacji interpersonalnych, poznanie i zrozumienie odmiennej kultury oraz środowiska zawodowego. W procesie kształcenia zawodowego nauczyciele wykorzystają znajomość słownictwa branżowego, co umożliwi uczniom poszerzenie horyzontów zawodowych i wpłynie korzystnie na planowanie kariery zawodowej. Nauczyciele w czasie pobytu potwierdzą praktycznie swoją wiedzę zawodową, co przełoży się na ich poczucie pewności siebie oraz zmotywuje do korzystania z europejskich doświadczeń w zakresie kształcenia zawodowego. Pozyskane doświadczenia umożliwią uwzględnienie w opracowaniu rozkładów materiału oraz

przewidywanych efektów kształcenia wniosków i zadań wynikających z realizowanego programu nauczania. Bezspornie uczestnicy krótkich programów szkoleniowych kadry wzbogacą swój warsztat pracy i swoją wiedzę, jak efektywnie przygotowywać uczniów do podjęcia pracy w wyuczonym zawodzie, także na rynku europejskim.

W odniesieniu do mobilności mieszanej młodzieży w trakcie kształcenia zawodowego, uczniowie, w zależności od kierunku kształcenia, pogłębią wiedzę, rozwiną i naberą określone umiejętności, wykształcą określone postawy. Przedsiębiorstwa zaprzyjaźnione z partnerami zostały dobrane tak, aby założone cele projektu zostały w pełni zrealizowane. Uczniowie biorący udział w mobilnościach na terenie Niemiec będą odbywali szkolenia w grupach mieszanych w następujących przedsiębiorstwach w miejscowości Stralsund:

Hotele: Intercity, Hiddenseer, Younior, Wyndham. Przedsiębiorstwa: MediaMarkt, Gi Group Deutschland GmbH, Vivento Interim Services, Salon Haar, Newline Haar- und Kosmetikstudio, Strelapark - Einkaufszentrum oraz Urząd Miasta: Landkreis Vorpommern - Rügen Der Landrat.

Natomiast uczniowie biorący udział w mobilnościach na terenie Hiszpanii będą odbywali szkolenia w grupach mieszanych w następujących przedsiębiorstwach w miejscowości Walencja:

Neptuno, Gabbeach hotel restaurante & cocktai, restaurację QTomas, akademię TEVIAN S.L., zakład fryzjerski INUPEL S.L, CADE Logistics - HOME Logistics, RESA - Damiá Bonet, Actio, hotel Albufera, producenta kwiatów Verdnatura Lavante S.L., przedsiębiorstwo Compania de Almacenaje y Distribucion Especiales S.L., sklepy: Verity Beauty, PC-Box Valencia, El aumano de Lulia.

Ponadto, na bieżąco będą uaktualniali wiedzę na temat nowoczesnych technologii, funkcjonowania niemieckiego i hiszpańskiego rynku pracy. Uczniowie nauczą się punktualności, rozwiązywać problemy ściśle zawodowe w swojej dziedzinie, praktycznie demonstrować zarówno posiadane już jak i nabyte umiejętności, wykonywać zadania nie tylko te wcześniej dla nich zaplanowane, ale i wynikające z dynamicznego rozwoju wydarzeń w każdej firmie. Nauczą się również działać w grupie, współpracować na wielu płaszczyznach. Wykształcą umiejętność adaptacji do nowych warunków, umiejętność nawiązywania kontaktów międzyludzkich, autoprezentacji. Z pewnością dołożą wszelkich starań, aby jak najszybciej przełamać wszelkie opory wewnętrzne i zacząć komunikować się w języku projektowych angielskim czy niemieckim (w Niemczech), gdyż jedynie sprawna komunikacja w miejscu pracy gwarantuje efektywne wykonanie zadań. Posługując się językiem obcym

wyćwiczą typowe zwroty i słownictwo związane ze swoim zawodem. Nauczą się opisywać swoje działania. Udoskonalą także swoje kompetencje komunikowania się w życiu codziennym. Będą musieli komunikować się z młodzieżą ze szkoły partnerskiej, z obsługą w hotelu czy pensjonacie, z przedstawicielami organizacji przyjmujących towarzyszącymi im w każdej aktywności podejmowanej w czasie szkolenia, także w czasie wolnym, z przewodnikami w czasie wycieczek, wejść do muzeów, spacerów, zwiedzania różnych obiektów, robienia zakupów, gier i zabaw. Kontakt ze społecznością lokalną pomoże im w kształtowaniu postaw otwartości i tolerancji na inne tradycje i kultury.

7. Realizacja założeń projektu, celów i efektów uczenia się

7.1 Wyniki ewaluacji na poziomie projektu

Ewaluacja przed rozpoczęciem mobilności miała postać zebrania informacyjnego, na którym nauczyciele – uczestnicy krótkich programów szkoleniowych kadry, uczniowie i ich rodzice/ prawni opiekunowie otrzymali informacje na temat przebiegu rekrutacji na szkolenie, programu i przebiegu wyjazdu, organizacji wyjazdu, ilości opiekunów, zasadach bezpieczeństwa, miejscu szkoleń, kosztach wyjazdu i pobytu na szkoleniu, miejscu zakwaterowania. Podczas spotkania przeprowadzono rozmowy z nauczycielami – uczestnikami krótkich programów szkoleniowych kadry, rodzicami i uczestnikami szkoleń na temat ich oczekiwań na szkoleniu, ich doświadczenia zawodowego, pobytu za granicą, wiedzy o kulturze Hiszpanii i Niemiec, wiedzy o zagranicznym środowisku pracy. Wszystkie zebrane informacje uwzględniono przy organizacji szkolenia.

Założone w projekcie cele ewaluowane były również w trakcie trwania projektu po rozmowach z nauczycielami, z uczestnikami mobilności, z opiekunami, przedstawicielami instytucji partnerskich oraz koordynatorami projektu. Opiekunowie, którzy jako osoby towarzyszące wyjechali z uczniami na szkolenia, pełnili również rolę ewaluatorów. Prowadzili oni ciągły monitoring zarówno w miejscach szkoleń jak i w miejscu zakwaterowania.

Poniżej przedstawione zostaną wyniki przeprowadzonych ankiet i analizy sprawozdań.

a) Proces kwalifikacji uczestników

Proces kwalifikacji uczestników przebiegał zgodnie z założonym planem rekrutacji. Pozwolił on na wyłonienie uczestników szkoleń. Szczególnie dano szansę uczniom wywodzącym się z rodzin wielodzietnych, rozbitych lub zagrożonych niedostosowaniem społecznym. Proces ten pomógł także określić poziom posiadanych kompetencji językowych i zawodowych. Uzyskane dane przyczyniły się do wyłonienia list osób zakwalifikowanych i list osób rezerwowych..

Zgodnie z ankietą wszyscy nauczyciele uczestnicy projektu ocenili proces kwalifikacji uczestników bardzo wysoko, natomiast spośród 42 uczniów większość oceniła ten proces bardzo wysoko (87,5%), a 6 uczniów wysoko.

b) Zajęcia językowe i kulturoznawcze

Podczas wszystkich mobilności odbywały się zajęcia kulturalno – językowe. Wszystkim odpowiadało tempo zajęć, a także bardzo przydatne okazały się materiały dydaktyczne prezentowane i udostępnione przez osobę szkolącą. Nikt z uczestników nie miał żadnych zastrzeżeń, ponieważ zajęcia zorganizowane były w godzinach popołudniowych, a tematyka dostosowana była do poziomu i potrzeb każdego z uczestników.

Uczestnikom zajęć przybliżano podczas poszczególnych mobilności charakterystykę organizacji partnerskiej EME oraz RBB, przybliżono specyfikę zakładów pracy, z którymi współpracują partnerzy a także zapoznano się z zasadami szkolnictwa zawodowego w Hiszpanii i Niemczech.

Wszyscy nauczyciele wysoko ocenili zajęcia zadaniowe, które przybliżyły uczestnikom wyjazdów tematykę planowanych krótkich programów szkoleniowych kadry.

Opiekunowie byli przygotowani pedagogicznie, aby lepiej poznać uczestników wyjazdu i przygotować ich do dwutygodniowej nieobecności w domu rodzinnym, do umiejętnego poradzenia sobie w trudnej psychologicznie sytuacji rozstania z bliskimi oraz radzenia sobie ze stresem w obcym środowisku, a także wykształcić u uczestników umiejętność współpracy w zespole z obcokrajowcami, przypomnienie zasad bezpieczeństwa i norm zachowania podczas wyjazdu.

Podczas każdej mobilności prowadzone były zajęcia kulturalno – językowe.

- Poziom znajomości języka obcego

1. Jak oceniasz swój poziom wiedzy z zakresu komunikowania się w języku obcym zawodowym przed odbytym szkoleniem?

bardzo wysoko	wysoko	średnio	nisko	bardzo nisko
0	0	17	25	6

2. Jak oceniasz sposób prowadzenia zajęć i stosowane metody?

bardzo dobrze	dobrze	średnio	źle	bardzo źle
46	2	0	0	0

3. Jak oceniasz przydatność materiałów dydaktycznych prezentowanych przez osoby szkolące?

przydatne	mało przydatne	nieprzydatne
48	0	0

4. Czy tematyka i sposób prowadzenia zajęć były ciekawe?

zdecydowanie tak	raczej tak	raczej nie	zdecydowanie nie
41	7	0	0

5. Czy treści szkolenia przekazywane były w sposób przystępny i zrozumiały?

zdecydowanie tak	raczej tak	ani tak, ani nie	raczej nie	zdecydowanie nie
41	7	0	0	0

6. Jak oceniasz swoją aktywność podczas tych zajęć?

bardzo wysoko	wysoko	średnio	nisko	bardzo nisko
36	12	0	0	0

7. Czy odpowiadało Ci tempo tych zajęć?

zdecydowanie tak	raczej tak	ani tak, ani nie	raczej nie	zdecydowanie nie
44	4	0	0	0

8. Co sądzisz o czasie trwania całego zajęć kulturalno - językowych?

za krótki	odpowiedni	za długi
0	48	0

9. Jak oceniasz swój poziom wiedzy po zajęciach kulturalno – językowych?

bardzo wysoko	wysoko	średnio	nisko	bardzo nisko
36	12	0	0	0

10. Jaka jest Twoja ogólna ocena szkolenia

bardzo wysoka	wysoka	średnia	niska	bardzo niska
48	0	0	0	0

11. Czy szkolenie spełniło Twoje oczekiwania?

zdecydowanie tak	raczej tak	ani tak, ani nie	raczej nie	zdecydowanie nie
48	0	0	0	0

12. Jakie są Twoje uwagi, którymi chcesz się podzielić odnośnie przeprowadzanych zajęć?

- brak podziału na branże – 48.

Analizując powyższą ankietę stwierdzono, iż podczas zajęć kulturalno - językowych zdecydowanie wzrósł poziom wiedzy u uczniów. Wszyscy uczestnicy stwierdzili, że zajęć kulturalno - językowych spełnił ich oczekiwania, w związku z czym ocenili go bardzo wysoko. Czas trwania zajęć kulturalno - językowych wszystkim odpowiadał, a tempo na zajęciach było odpowiednie. Treści przekazywane na zajęciach okazały się zdecydowanie przydatne, tematyka ciekawa. Mankamentami zajęć było brak podziału na branże, w związku z czym nie dla wszystkich zajęcia były bardzo ciekawe.

- zajęcia kulturowe i pedagogiczne

1. Jak oceniasz informacje otrzymane przed wyjazdem na szkolenie?

bardzo dobre	dobre	wystarczające	słabe	bardzo słabe
44	4	0	0	0

2. Jak oceniasz przydatność przygotowanych i przekazanych materiałów?

bardzo dobre	dobre	wystarczające	słabe	bardzo słabe
48	0	0	0	0

3. Jak oceniasz przedstawione na zajęciach zagadnienia w odniesieniu do odbytego szkolenia?

bardzo dobry	dobry	wystarczający	słaby	bardzo słaby
41	7	0	0	0

4. Jak oceniasz wybór miejsca i czasu tych zajęć?

bardzo dobre	dobre	wystarczające	słabe	bardzo słabe
43	5	0	0	0

5. Jak oceniasz użyteczność informacji uzyskiwanych w trakcie tych zajęć?

bardzo dobra	dobra	wystarczająca	słaba	bardzo słaba
46	2	0	0	0

7. Jak oceniasz organizację zajęć?

bardzo dobry	dobry	wystarczający	słaby	bardzo słaby
42	6	0	0	0

Jak widać z analizy powyższych odpowiedzi większość z uczestników ocenia przeprowadzone zajęcia za przydatne i dobrze zorganizowane. Żadna z osób nie wypowiedziała się negatywnie na temat zorganizowanych zajęć, co wskazuje na to, że powyższe zajęcia okazały się być dobrze dobrane i pomocne uczniom w trakcie mobilności.

Wnioski:

1. Program zajęć został odpowiednio dobrany do potrzeb uczestników.
2. Materiały szkoleniowe były dobrze przygotowane, zajęcia odbywały się w dogodnych godzinach.
3. Zajęcia okazały się przydatne dla uczestników mobilności.
4. Brak podziału na branże na zajęciach językowych powodowało spadek zainteresowania tematyką zajęć.

Rekomendacje:

1. Dokonać podziału grup pod kątem branżowym, aby wszyscy uczestnicy mogli w równym stopniu uczestniczyć w zajęciach.
2. W dalszym ciągu przeprowadzać zajęcia dostosowane do potrzeb i poziomu uczestników

c) Ocena organizacji szkoleń

- **krótkie programy szkoleniowe kadry**

Wszyscy uczestnicy krótkie programy szkoleniowe kadry dokonali oceny szkolenia po powrocie do kraju wypełniając ankiety. 100% badanych nauczycieli „bardzo wysoko” oceniło projekt pod względem organizacyjnym. Ocenie poddano podróż, zakwaterowanie, organizację programu szkoleń, realizację programu kulturowego-językowego oraz przydatność pozyskanej wiedzy w trakcie krótkich programów szkoleniowych kadry. I wszystkie oceny uczestników były bardzo wysokie. W trakcie trwania szkolenia również nie zgłaszano koordynatorowi żadnych uwag dotyczących miejsc odbywania szkolenia, wykonywanych czynności i programu szkolenia. Wszystkie etapy działań przebiegały więc bez zakłóceń, zgodnie z ustalonym wcześniej harmonogramem. Program został zrealizowany bez zastrzeżeń. Wyniki ankiety wskazują na to, że uczestnicy wrócili z odbytego szkolenia krótkich programów szkoleniowych kadry zadowoleni, a jego organizacja jest godna polecenia innym.

- **mobilności mieszane uczniów w trakcie kształcenia zawodowego (transport, zakwaterowanie)**

Zarówno uczniowie biorący udział w szkoleniach w Hiszpanii, jak i w Niemczech dokonali oceny stażu pod względem organizacyjnym. Zadano im następujące pytania w systemie:

1. Jaka jest Twoja ogólna ocena projektu pod względem organizacyjnym?

Na to pytanie 100% uczestników (czyli 48 osób) udzieliło odpowiedzi „bardzo wysoko”.

Następnie na pytanie 2: „Jak oceniasz organizację podróży?” respondenci udzielili następujących odpowiedzi: 39 osoby odpowiedziały „bardzo zadowolony”, 9 osób – „raczej zadowolony”

Pytanie 3 brzmiało: „Jak oceniasz zakwaterowanie?” Na to pytanie udzielono następujących odpowiedzi: 40 osób odpowiedziało „bardzo zadowolony”, 7 „raczej zadowolony”, a 1 osoba „nie mam zdania”.

Na kolejne pytanie, które dotyczyło pomocy w znalezieniu zakwaterowania, otrzymanej ze strony organizacji przyjmującej, 100% uczestników udzieliło odpowiedzi „bardzo zadowolony”.

Komentarz:

- mobilności mieszane uczniów w trakcie kształcenia zawodowego w Hiszpanii.
- Z doświadczeń zdobytych przy realizacji bądź uczestnictwie w poprzednich projektach zdecydowano, iż najdogodniejszym środkiem transportu na lotnisko w Berlinie jest bus ze względu na liczebność grupy uczniów, możliwość bezpośredniego dojazdu do celu podróży oraz możliwość ustalenia dogodnego miejsca i godziny odjazdu busa. Po zapoznaniu się z ofertą chętnych przewoźników wybrana została firma przewozowa, spełniająca zasady

bezpieczeństwa, komfortu jazdy i atrakcyjnej ceny. Bus zawiózł uczestników wraz z opiekunami na lotnisko oraz odebrał ich po przylocie. Z lotniska w Berlinie do Walencji uczestnicy podróżowali tanimi liniami lotniczymi. W czasie pobytu w miejscowości Walencja uczniowie korzystali z miejscowych środków transportu celem płynnego przemieszczenia się po mieście. Tuż po przybyciu na miejsce uczniom zostały im wyrobione bilety wieloprzejazdowe umożliwiające poruszanie się konkretnymi liniami autobusowymi po terenie miasta bez żadnych ograniczeń. W przypadku wycieczek w ramach czasu wolnego partner oferował komfortowe busy. W kwestii zakwaterowania doskonałym obiektem noclegowym wraz z wyżywieniem okazał się aparthotel Albufera w dzielnicy Alfafar, lecz były tam problemy z wyżywieniem grupy a druga grupa korzystała z Akademika Damia Bonet. Akademiak z kolei położony był dzielnicy miasta nieopodal morza. Oferował na bardzo dogodnych warunkach noclegi wraz z wyżywieniem. W ciągu dnia korzystano z wydzielonej przestrzeni do wspólnego spędzania czasu wolnego. Z wywiadu koordynatora co do warunków zakwaterowania, w większości uczniowie byli zadowoleni.

- mobilności mieszane uczniów w trakcie kształcenia zawodowego w Niemczech.

Głównym środkiem transportu do Stralsundu w Niemczech był bus firmy, która zaoferowała konkurencyjne ceny przewozu, W ten sposób można najszybciej i najdogodniej pokonać odległość dzielącą obydwa kraje. W czasie pobytu w miejscowości Stralsund uczniowie korzystali z miejscowych środków transportu lub pieszo celem płynnego przemieszczenia się po mieście.

W przypadku wszystkich wycieczek organizowanych w ramach czasu wolnego trasy pokonywano pieszo. W kwestii zakwaterowania uczniów obiektem noclegowym wraz z wyżywieniem był hotel Younior i w kolejnych mobilnościach apartamenty usytuowane w centrum miasta. Do dyspozycji uczniów i nauczycieli były pokoje z łazienkami, bezpłatnym dostępem do Internetu. W hotelu uczniowie jedli śniadania oraz kolacje, obiady zaś w restauracjach dobranych w odległości do 10 minut pieszo od miejsca odbywania szkoleń i zanocelegowania.

Zarówno nauczyciele jak i uczniowie objęci zostali polisą ubezpieczeniową podróży zagranicznych po wybraniu ubezpieczyciela oferującego ubezpieczenie na korzystnych warunkach. Polisa pokrywała: koszty leczenia, pomoc assistance (poszerzony pakiet) i następstwa nieszczęśliwych wypadków. Każdy uczeń i nauczyciel na czas wyjazdu posiadał dokument EKUZ. W trakcie odbywania szkoleń uczestnicy podlegali nadzorowi ze strony dwóch opiekunów, którzy przebywali z nimi w krajach odbywania stażu (nadzór bezpośredni). Ze strony partnerów projektu wyznaczone zostały zespoły osób, na czele z koordynatorami

projektu, którzy sprawowali nadzór merytoryczny nad realizacją programu szkoleń, prawidłowym jego przebiegiem, warunkami szkoleń, zakwaterowaniem i wyżywieniem. Po wywiadzie koordynatora z uczniami wszyscy bardzo wysoko ocenili warunki zakwaterowania, miejsca szkoleń, nie było żadnych skarg w odniesieniu do miejsc odbywania szkoleń zawodowych w Hiszpanii natomiast w Niemczech dochodziło niekiedy do dysonansu naszego podejścia do regulaminów i obowiązków z niemieckim poczuciem tak zwanego ordnungu.

Wszyscy uczestnicy mieli świadomość, że otrzymali wsparcie finansowane z Komisji Europejskiej w ramach Programu Erasmus+, co było podkreślane w przekazie słownym, w prezentacjach, zapisach w dokumentacji. Żaden z uczestników nie wskazał dodatkowego źródła finansowania. Z ankiety wynika, że wszyscy uczniowie zostali poinformowani, ile wynosił ich koszt podróży tam i z powrotem i pobytu.

Wnioski:

1. Organizacja wyjazdu była bardzo dobrze przygotowana, nikt nie zgłaszał żadnych zastrzeżeń, co wskazuje na to, że wszyscy byli zadowoleni z wyjazdu i jego organizacji.
2. Szkolenia w wyniku bardzo dobrej organizacji przebiegały bez zakłóceń.

Rekomendacje:

1. Organizować w przyszłości wyjazdy o podobnym standardzie.

d) współpraca partnerska

Przez cały czas trwania projektu prowadzona była ocena współpracy partnerskiej. Współpraca ta opierała się na bilateralnym podziale zadań. Głównym celem ewaluacji było sprawdzenie wykonalności zadań oraz panujących relacji pomiędzy partnerami. Do ewaluacji posłużyły obserwacje, wywiady oraz analiza dokumentacji. Obserwacje współpracy były prowadzone na bieżąco, podczas kontaktów na odległości przez pocztę elektroniczną, telefon, a także kontaktów bezpośrednich podczas pobytu w Niemczech i w Hiszpanii. Liczne wywiady wskazały, iż partnerzy doskonale wywiązali się z powierzonych im zadań, wykonywali rzetelnie zaplanowane zadania. Komunikacja między partnerami była bardzo częsta, nie było żadnej bariery językowej, co korzystnie wpłynęło na współpracę pomiędzy organizacjami i stworzyło miłą i przyjazną atmosferę. Wszystkie zaplanowane zadania wykonali w terminie i trzymali się ściśle harmonogramu i założeń projektu.

Organizacja partnerska wykazała się dużą umiejętnością organizacji staży między innymi w dziedzinie znalezienia odpowiednich miejsc szkoleń dla uczestników, sprawowanym mentoringu, organizacji zakwaterowania oraz realizowania programów kulturalno – językowych jak i zaplanowania czasu wolnego.

Wnioski:

1. Partnerzy bardzo dobrze zrealizowali zaplanowane zadania.
2. Komunikacja między partnerami przebiegała w miłej atmosferze, co sprzyjało owocnej współpracy.

Rekomendacje:

1. Kontynuować współpracę z organizacją partnerską w kolejnych projektach.
2. Szukać organizacji partnerskich w innych krajach, które będą w podobny wzorowy sposób wywiązywać się ze swoich zadań.

- **krótkie programy szkoleniowe kadry**

W czasie wyjazdu w ramach krótkich programów szkoleniowych kadry nauczyciele nawiązali kontakty z pracownikami firm i nauczycielami. Mieli możliwość obserwacji, jak działają firmy w z ich branż, jakie procesy w nich zachodzą, jakie rozwiązania logistyczne są stosowane, jakie są udogodnienia dla pracowników, jakie narzędzia i urządzenia są wykorzystywane w pracy, jak zorganizowana jest komunikacja z potencjalnym klientem w zależności od odległości. Uzyskali informacje na temat wiodących na rynku hiszpańskim i niemieckim metod pracy z młodzieżą temat nowoczesnych technologii. Podpatrzyli pracę na konkretnych stanowiskach pracy, dynamikę działania pracowników, uaktualnili swoją wiedzę o nowych technologiach stosowanych w firmach. Byli obserwatorami typowych sytuacji zadaniowych, co było niezwykle cennym doświadczeniem. Bezspornie uczestnicy krótkich programów szkoleniowych kadry wzbogacili swój warsztat pracy i swoją wiedzę, jak efektywnie przygotowywać uczniów do sprawnego i fachowego wykonywania zadań zawodowych, także na rynku europejskim.

Uczestnicy projektu pracowali w grupie doskonaląc współpracę w zespole ze szczególnym uwzględnieniem zdolności komunikacyjnych, empatii oraz asertywności. Zdobyta umiejętność współdziałania w zespole i praktyczne poznanie zasad wpływających na harmonijną i efektywną współpracę umożliwi w przyszłości sprawniejsze organizowanie i monitorowanie współpracy uczniów w procesie kształcenia zawodowego oraz współdziałanie nauczycieli w ramach zespołów przedmiotowych.

Nawiązanie kontaktów interpersonalnych umożliwiło uczestnikom poznanie technik rozwiązywania konfliktów i problemów, zawierania kompromisów oraz reagowania w sytuacjach stresowych.

W czasie pobytu poznali zasady i reguły postępowania przyjęte w innych niż rodzime środowiskach kulturowych i zawodowych, przygotowani zostali do pokonywania uprzedzeń,

wykazania się tolerancją, otwartością na drugiego człowieka oraz zdolnościami adaptacyjnymi. Poznali wielokulturowe i społeczno-ekonomiczne aspekty kształcenia zawodowego w Hiszpanii i Niemczech, mieli możliwość porównania go z systemem obowiązującym w Polsce, jak również zaplanowania wykorzystania niektórych elementów do usprawnienia i udoskonalenia procesu edukacyjnego w szkole.

Wnioski:

1. Nauczyciele wzmocnili swoją wiedzę na temat, jak przygotować uczniów do sprawnego i fachowego wykonywania zadań zawodowych w warunkach gospodarki europejskiej.
2. Uczestnicy projektu mieli możliwość podzielenia się zdobytą wiedzą z uczniami swojej szkoły.
3. Szkolenia krótkich programów szkoleniowych kadry umożliwiły nauczycielom doksztalcenie się w swojej branży i wymianę doświadczeń z hiszpańskimi i niemieckimi pracownikami i nauczycielami.
4. Nauczyciele poznali nowinki technologiczne.
5. Nauczyciele poznali hiszpańskie i niemieckie zakłady pracy.
6. Uczestnicy szkolenia nawiązali ścisłą współpracę z niemieckimi kolegami z branży.

Rekomendacje:

1. W trakcie kolejnych szkoleń organizować wizyty nauczycieli w zagranicznych zakładach pracy, aby mieli możliwość wzbogacenia swojego warsztatu pracy i swojej wiedzy.
2. Umożliwiać nauczycielom podczas szkolenia krótkich programów szkoleniowych kadry wymiany doświadczeń w swojej branży z partnerem zagranicznym.

- **mobilności mieszane uczniów w trakcie kształcenia zawodowego**

W trakcie odbywania mobilności uczniowie nawiązali kontakty ze swoimi rówieśnikami i współpracownikami w zakładach pracy i jednostkach szkoleniowych. Poznali wielu nowych ludzi. Pracując w grupach, uczniowie niewątpliwie nauczyli się, jak ważne jest wsparcie ze strony współpracowników, dzielenie się umiejętnościami i korzystanie z umiejętności i wiedzy innych.

W trakcie spotkań z niemiecką i hiszpańską młodzieżą uczniowie również nawiązali kontakty. Kontakty z pracownikami, a także z rówieśnikami pozwoliły im na przełamanie barier językowych, a także poznanie innej kultury i wzrost tolerancji na odmienną kulturę.

Wnioski:

1. Uczniowie nawiązali relacje i współpracę z rówieśnikami – uczniami RBB i pracownikami zakładów pracy.

2. Uczniowie mieli możliwość nabycia nowego doświadczenia zawodowego w zakładach pracy i jednostkach szkoleniowych.

Rekomendacje:

1. Organizować więcej spotkań z młodzieżą instytucji partnerskiej.
2. Umożliwiać uczniom szkolenia w zagranicznych zakładach pracy celem nabycia doświadczenia.

7.2 Wyniki ewaluacji na poziomie uczestnika

a) nadzór merytoryczny

Realizacja szkoleń była monitorowana przez Dyрекcję ZSLiT, RBB oraz partnera EME. Monitoring odbył się w zakładach pracy, jednostkach szkoleniowych i podczas spotkań z uczestnikami projektu. Głównym celem monitoringu było sprawdzenie stopnia realizacji i prawidłowość realizacji mobilności mieszanych uczniów w trakcie kształcenia zawodowego. Po powrocie do rodzimych placówek przeprowadzony został wywiad z uczestnikami szkoleń na temat realizacji projektu.

Wyniki:

Niemieccy i hiszpańscy pracodawcy podkreślali duże zaangażowanie uczniów, ich punktualność, chęć do pracy, bezbłędne wykonywanie zleconych im zadań, pracowitość i wiele innych pozytywnych cech. Podkreślali również, że bariera językowa, która była zauważalna na początku w pierwszych dniach szkoleń, szybko została pokonana z tą jednak różnicą, iż w Niemczech kładziono nacisk na umiejętność rodzimego języka co nie zawsze młodzieży z ZSLiT wychodziło pozytywnie.

Uczestnicy szkoleń natomiast chętnie opowiadali o zdobytych doświadczeniach, o swoich sukcesach, o nowych nabytych umiejętnościach oraz o swoich opiekunach z ramienia przedsiębiorstw goszczących. W każdym przypadku były to opinie bardzo pozytywne.

Wyniki wywiadu wskazały, iż uczestnicy realizowali szkolenia i osiągnęli zamierzone efekty, a przedsiębiorcy nie mieli większych zastrzeżeń do uczniów, a nawet ich chwalili.

Ponadto uzyskano pozytywne informacje na temat trafności doboru jednostek szkoleniowych i przedsiębiorstw goszczących, odpowiedniej opieki ze strony koordynatora niemieckiego i hiszpańskiego, nauczycieli opiekunów, pracowników firm, zakwaterowania oraz współpracy z partnerem.

Wnioski:

1. Uczestnicy bardzo dobrze oceniają odbyte mobilności mieszane uczniów w trakcie kształcenia zawodowego oraz nadzór merytoryczny.
2. Uczestnicy zrealizowali program szkoleń, co przyczyniło się do podniesienia ich kompetencji zawodowych.
3. Współpraca z obcokrajowcami oraz poznanie zasad obowiązujących w zagranicznej firmie przyczyniła się do przełamania blokady językowej oraz dała możliwość porównania organizacji pracy z panującą w polskich firmach.

Rekomendacje:

1. W dalszym ciągu organizować staże dla uczniów w zagranicznych firmach.
2. Motywować uczniów do nauki języka angielskiego – dobra komunikacja w miejscu pracy daje możliwość poznania szczegółów wykonywanej pracy oraz większe zaangażowanie w zadania.

b) Ocena poziomu satysfakcji uczestników, wpływu i oddziaływania na uczestników, podniesienie kompetencji językowych, zawodowych oraz nabycia innych umiejętności

- **Ankieta ewaluacyjna projektu krótkie programy szkoleniowe kadry**

100% nauczycieli wróciło zadowolonych ze szkolenia w ramach krótkich programów szkoleniowych kadry.

Z ankiety wynika, że dla 5 osób (55,5%) była to pierwsza mobilność zagraniczna kadry, finansowana w ramach programu Erasmus+. Pozostali (4 osoby) uczestniczyli już po raz drugi w tego typu mobilności.

Na pytanie „Jakie były główne powody Pana/Pani udziału w mobilności?” wszyscy uczestnicy podali następujące odpowiedzi:

- rozwój własnych kompetencji w swoim sektorze (kształcenie i szkolenia zawodowe)
- zwiększenie jakości swojego nauczania
- podniesienie poziomu wiedzy o zagadnieniach społecznych, językowych i / lub kulturowych
- zdobycie praktycznych umiejętności istotnych dla mojej obecnej pracy i rozwoju zawodowego;
- zwiększenie satysfakcji z pracy
- zdobycie nowych kontaktów/ poszerzenie sieci profesjonalnych kontaktów zawodowych;
- wzmocnienie współpracy z organizacją partnerską;

- zawiązanie współpracy z rynkiem pracy;
- tworzenie i rozwijanie nowych praktycznych metod nauczania;
- poznanie nowych ludzi;
- podniesienie własnych umiejętności językowych w zakresie języka obcego;
- poprawa jakości usług świadczonych przez moją organizację wysyłającą

100% uczestników uważa, iż jego umiejętności językowe w zakresie posługiwania się językiem angielskim podczas mobilności uległy poprawie. Wszyscy uczestnicy mobilności uczestniczyli w zajęciach kulturalno - językowych dotyczącym głównego języka mobilności.

Wszyscy nauczyciele uczestnicy projektu zadeklarowali, że zamierzają uczestniczyć w innych działaniach w ramach programu Erasmus+.

100% uczestników jest ogólnie bardzo zadowolona z doświadczeń i wiedzy zdobytych podczas mobilności w programie Erasmus+. Uczestnicy krótkich programów szkoleniowych kadry zadeklarowali, że zdobyta wiedzą będą się dzielić z innymi pracownikami na zebraniach, na konferencjach, podczas warsztatów z kolegami , a także poprzez media.

Wszyscy uczestnicy zadeklarowali, że rozwinęli swoje umiejętności praktyczne (np. planowanie i organizacja, zarządzanie projektami itp.), umiejętności analityczne, inicjatywę i przedsiębiorczość, umiejętność uczenia się, kompetencje interpersonalne i społeczne, umiejętności emocjonalne (np. wzrost pewności siebie itp., świadomość i ekspresję kulturową. Każdy uczestniczący w projekcie nabył praktyczne umiejętności mające znaczenie dla swojej obecnej pracy i rozwoju zawodowego, poprawił swoje umiejętności w zakresie korzystania z narzędzi i technologii informacyjnych i komunikacyjnych (np. komputer, Internet, wirtualne platformy współpracy, oprogramowanie, urządzenia ICT itp.),

Większość uczestników zwiększyło swoją satysfakcję z pracy, podniosło poziom znajomości tematyki swojego zawodu oraz wiedzę na temat systemu kształcenia zawodowego w innych krajach.

- **Ankieta ewaluacyjna projektu - mobilności mieszane uczniów w trakcie kształcenia zawodowego**

Ankieta ewaluacyjna projektu – odpowiedzi uczestników mobilności.

Ankiety uczniowie wypełniali po powrocie i zakończeniu mobilności. Celem przeprowadzonej ankiety była ocena zrealizowanych celów, wsparcia logistycznego i organizacji, poziomu zadowolenia oraz wpływu na uczestników.

Na pytanie „Jakie były główne powody Twojego udziału w mobilności?”

100% uczniów odpowiedziało, iż główne powodami udziału w stażu były:

- Podwyższenie kompetencji zawodowych,
- możliwość nauki i udoskonalenia znajomości języka obcego,
- możliwość rozwinięcia umiejętności osobistych, np. adaptacji w nowym środowisku,
- podniesienie swojej wartości na polskim rynku pracy;
- podniesienie swojej wartości na zagranicznym rynku pracy;
- możliwość poznania innych metod nauczania;
- zaoferowana pomoc w znalezieniu zakwaterowania

99% uczestników stażu na pytanie „, Czy czas mobilności był odpowiedni?” odpowiedziało tak, dla jednej osoby staż był za krótki.

Każdy z uczestników stwierdził, iż organizacja przyjmująca spełniła ich oczekiwania i poleciliby swoją organizację przyjmującą innym uczestnikom.

100% uczniów uczestników stażu poprawiło swoje umiejętności językowe (j. angielski, j. niemiecki)w trakcie pobytu za granicą.

Wszyscy uczniowie uczestniczyli w zajęciach kulturalno - językowych i są z organizacji tych zajęć bardzo zadowoleni, ponieważ z zdobytą wiedzę mogli wykorzystać w praktyce, w trakcie bezpośrednich kontaktów.

Wszyscy uczestnicy podkreślili, że podczas wyjazdu na mobilności mogli nauczyć się samodzielności podnieść znajomość języków obcych, gdyż musieli porozumieć się z rówieśnikami i opiekunami z ramienia przedsiębiorstw goszczących i jednostek szkoleniowych oraz pracownikami.

100% uczestników stwierdziło, że kluczowym doświadczeniem dla uczestników była możliwość obserwacji i obsługi nowoczesnych urządzeń, z którymi nie mieli kontaktu do tej pory. Poznali wiele innowacyjnych rozwiązań związanych ze swoim zawodem. Nauczyli się organizować sobie czas pracy, zwracali większą uwagę na przepisy BHP podczas wykonywania czynności zawodowych.

Wszyscy ocenili wysoko wymianę doświadczeń z osobami o innej narodowości, ich otwartość, dzięki czemu zmniejszyli barierę komunikacyjną, współpracując i rozmawiając z innymi pracownikami zyskiwali większą pewność siebie w pracy za granicą, a dodatkowo zdobywali wiedzę zawodową.

97 % uczniów uznało, że zaproponowane działania były bezpośrednio związane z ich potrzebami szkoleniowymi.

Wszyscy uczestnicy deklarowali, że poprawili swoje zawodowe umiejętności i kompetencje. Każdy z uczestników szkolenia twierdził, że jest lepiej przygotowany do podejmowania zadań wymagających większej odpowiedzialności.

100% uczniów oceniło bardzo wysoko wartość merytoryczną programu szkoleń. Jakość metod nauczania 85 % uczestników oceniła bardzo wysoko, a 15% na wysoko.

Większości spodobały się zajęcia zorganizowane w czasie wolnym, możliwość poznania kraju, zwiedzanie, poznawanie nowych kultur.

100% uczestników uważało mobilności za bardzo udane. Wszystkim spodobał się pomysł i idea. Każdy z uczestników wyniósł z mobilności wiele pozytywnych doświadczeń, które z pewnością przydadzą im się w przyszłej pracy.

Wszyscy stwierdzili, że poznali lepiej swoje mocne i słabe strony.

Komentarz:

Analiza odpowiedzi udzielonych przez uczestników projektu dała pozytywny obraz realizacji projektu. Wszyscy uczestnicy są zadowoleni z odbytych mobilności i wszyscy chcieliby w przyszłości jeszcze raz pojechać na zagraniczną mobilność. 100 % pozytywnych odpowiedzi na pytania: *Czy podniosłeś swoje kompetencje zawodowe podczas mobilności?* i *Czy udział w projekcie wpłynął na Twój rozwój osobisty?* jednoznacznie wskazują, że udział w projekcie bez wątpienia przyczynił się do nabycia lub umożliwił podniesienie kompetencji zawodowych, językowych i społecznych uczestników.

Każdy z uczestników mobilności otrzymał dokument Europass Mobility potwierdzający zdobyte umiejętności i kompetencje. W dokumencie tym szczegółowo dokonana została ocena zdobytych przez uczestników umiejętności społecznych, kulturowych oraz umiejętności w zakresie porozumiewania się językami obcymi.

c) wykorzystanie zdobytej wiedzy i doświadczenia

W tej części ewaluacji sprawdzana była przyszła perspektywa edukacji, praktyki i pracy u uczniów po odbyciu mobilności mieszanej uczniów w trakcie kształcenia zawodowego.

Wyniki przedstawiają się następująco:

46 osób twierdzi, że zdecydowanie wrosły ich szanse na to, aby otrzymać nową lepszą pracę, a tylko 2 osoby udzieliło odpowiedzi *raczej tak*.

Przy stwierdzeniu „*Mam lepsze wyobrażenie na temat moich celów i aspiracji zawodowych*”

47 osób udzieliło odpowiedzi zdecydowanie tak, a tylko 1, że nie ma w tej kwestii zdania.

47 osób uznało, że *ma zdecydowanie lepsze możliwości znalezienia stażu lub zatrudnienia w swoim kraju*, a tylko 1 osoba sądzi, że *raczej tak*.

47 uczestników oświadczyło, udzielając odpowiedzi *zdecydowanie tak*, że *jest lepiej przygotowanych do podejmowania zadań wymagających większej odpowiedzialności*, a tylko 1 osoba zaznaczyła odpowiedź *raczej tak*.

W dalszej części ankiety uczniowie wyrazili swoją opinię na temat tego, w jaki sposób mobilność wpłynęła na wizję ich przyszłej pracy. Zdecydowana większość uczestników projektu może sobie wyobrazić pracę w innym kraju w przyszłości, ponieważ 45 osób udzieliło odpowiedzi *zdecydowanie tak*, 2 *raczej tak*, a 1 *osoba nie ma zdania*.

Przy stwierdzeniu: „*mogę sobie wyobrazić pracę w kraju odbycia mobilności (czyli w Niemczech lub w Hiszpanii) w przyszłości*” 97% respondentów zaznaczyło odpowiedź *zdecydowanie tak* i 2 % zaznaczyło odpowiedź *raczej tak*, a tylko jedna osoba *nie ma zdania*. 39 respondentów wyraziło zdecydowaną chęć pracy w środowisku międzynarodowym, pozostałe 9 osób odpowiedziało *raczej tak*.

Z powyższych odpowiedzi wynika, iż szkolenia za granicą najwyraźniej podobały się wszystkim uczestnikom projektu. Wszyscy uczestnicy po zakończeniu mobilności otrzymali dokument Europass Mobility, który jest bardzo ważnym dokumentem na rynku pracy krajowym i zagranicznym. Tylko niewielki procent osób starających się o pracę może pochwalić się zagranicznym doświadczeniem nie tylko zawodowym, ale i życiowym. Aby piąć się po szczeblach kariery zawodowej, należy budować wokół siebie bazę znajomości - w szczególności tych międzynarodowych. Te znajomości, które uczniowie zawarli podczas stażu zaowocują na pewno w ich przyszłym życiu zawodowym.

Po odbyciu mobilności mieszanych uczniów w trakcie kształcenia zawodowego, w roku szkolnym 2018/2019 przeanalizowano dokumentację szkolną uczniów pod kątem zdobywanych przez uczestników mobilności ocen z przedmiotów zawodowych oraz zdawalności egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe. Przeprowadzono również wywiady z nauczycielami przedmiotów zawodowych dotyczące zdobywanych ocen z tych przedmiotów, a także wykorzystywania w praktyce zdobytej na mobilności wiedzy.

Jak wynika z dokumentacji, a także z przeprowadzonych z nauczycielami rozmów uczniowie zdecydowanie poprawili swoje oceny, chętnie dzielą się zdobytą na mobilności wiedzą z pozostałymi uczniami z klasy, pełniąc często rolę mentora dla pozostałych uczniów. W ramach zajęć praktycznych prezentowali również fachowe rozwiązania zadań zawodowych. Ich wyniki egzaminów zawodowych również zdecydowanie się poprawiły. Dzięki udziałowi w stażu zagranicznym podnieśli swoje kompetencje i umiejętności zawodowe, a także w widocznym stopniu zwiększyli swoją motywację do kontynuowania nauki w swoim zawodzie. Zakładanym nadrzędnym celem istotnym dla partnerów projektu jest uznanie oraz przejrzystość efektów kształcenia zawodowego. Cel ten został osiągnięty poprzez wzmożenie w uczniach potrzeby zdobywania certyfikowanych kwalifikacji co potwierdziła analiza ilościowa przeprowadzona po zakończeniu projektu. W ZSLiT w roku szkolnym 2018/2019

do egzaminów zawodowych podeszło 100% uprawnionej młodzieży, z czego zdawalność była na poziomie 85% biorąc pod uwagę łączny wynik szkoły. U partnera RBB również do egzaminów podeszło 100% uprawnionych i prawie 90% z nich zdało egzamin zawodowy z wynikiem pozytywnym.

Wpleciona w cel nadrzędny redukcja przedwczesnego kończenia nauki/zwalczanie niepowodzeń w edukacji, które jest bezpośrednim rezultatem bezrobocia młodych ludzi również została osiągnięta wśród uczestników projektu. W trakcie drugiego roku trwania projektu nie odnotowano w partnerskich palcówkach żadnego przypadku zakończenia nauki przez ucznia innego jak migracja.

Partner EME służył swoim doświadczeniem w organizowaniu szkoleń u przedsiębiorców, które mają ukazywały młodzieży przydatność i transparentność certyfikowanych kwalifikacji jak również zbierał nowe doświadczenia w zakresie przewyższania postaw prezentujących długoterminowe wycofanie społeczne występujące u długotrwale bezrobotnych osób, którymi na co dzień się zajmują.

W trakcie trwania projektu poruszono następujące tematy:

- uznawalność wykształcenia, transparentność, certyfikacja – zrealizowane poprzez wymianę wiedzy i doświadczeń zdobytych przez uczniów podczas mobilności,
- przedwczesne kończenie nauki / zwalczanie niepowodzeń w edukacji – zrealizowane poprzez redukcję tego problemu u partnerów projektu,
- zagadnienia dotyczące rynku pracy, w tym doradztwo zawodowe, problem bezrobocia młodych ludzi – zrealizowane poprzez programy szkoleniowe, które dały uczestnikom wymianę doświadczeń, wykonywanych czynności w realnych warunkach, poznanie metod pracy i ciekawostek wynikającymi z niemieckiego i hiszpańskiego rytmu i rynku pracy.

Zakładanym rezultatem w projekcie była wymiana wiedzy i doświadczeń zdobytych przez uczniów podczas mobilności służących wymianie dobrych praktyk.

Uczestnicy mobilności w mieszanych grupach poznawali metody i zasady nauki i pracy w partnerskich szkołach i w zaprzyjaźnionych z partnerami przedsiębiorstwach. Odbywały się zajęcia kulturalno-językowe regionu gospodarzy. Nawiązały się trwałe więzi.

Osiągnięto rezultat- rozwój partnerstwa biznesowego pomiędzy ZSLiT, RBB i EME i przedsiębiorcami współpracującymi z wymienionymi instytucjami. Mimo przeszkód jakie napotkano podczas trwania projektu, mimo różnic i podobieństw: pomiędzy polską i hiszpańską stroną występuje podobne podejście do obowiązków, natomiast niemieckie - było dla obu partnerów niekiedy ciężkie do wypracowania jednak strony partnerstwa potrafiły się

porozumieć i wypracować rozwiązania każdego problemu, który pojawiał się podczas naszej dwuletniej współpracy.

Z powyższych danych wynika, że udział w mobilnościach zagranicznych uczniów zespołu ZSLiT oraz RBB przyniósł same korzyści szczególnie na polu zdawalności egzaminów zawodowych.

Po odbytych przez nauczycieli ZSLiT krótkich programów szkoleniowych kadry przeprowadzono wywiady z młodzieżą szkolną na temat metod pracy nauczycieli. Z wypowiedzi uczniów wynika, że nauczyciele zmodyfikowali techniki pracy, częściej stosują słownictwo branżowe w języku angielskim na zajęciach, upowszechniają zdobytą wiedzę zawodową. Nauczyciele zorganizowali również szereg lekcji koleżeńskich, w trakcie których podzielili się zdobytymi na krótkich programów szkoleniowych kadry nowymi umiejętnościami i kompetencjami.

Wnioski:

1. Uczestnicy projektu zdobyli dokumenty potwierdzające ich nowe umiejętności i kompetencje zawodowe, językowe i społeczne.
2. Uczestnicy mobilności nawiązali nowe międzynarodowe znajomości zawodowe.
3. Wszyscy uczestnicy projektu zdecydowanie zwiększyli swoje szanse i możliwości znalezienia stażu lub zatrudnienia w swoim kraju i zagranicą.
4. Uczestnicy mobilności poprawili również swoją wiedzę praktyczną i wykorzystywali ją zawsze na zajęciach w pracowniach zawodowych w szkole.
5. Udział uczniów w projekcie zaowocował poprawą wyników egzaminów zawodowych z poszczególnych kwalifikacji.
6. Nauczyciele- uczestnicy krótkich programów szkoleniowych kadry modyfikują i udoskonalają techniki i metody pracy na lekcjach.
7. Nauczyciele - uczestnicy krótkich programów szkoleniowych kadry częściej stosują słownictwo branżowe w języku angielskim na zajęciach.

Rekomendacje:

1. W dalszym ciągu organizować projekty zagraniczne w różnych branżach, ponieważ udział w projekcie bardzo korzystnie wpływa na uczniów, ich wyniki w nauce oraz na wyniki z egzaminów zawodowych.
2. Umożliwiać wyjazdy na staż większej grupie uczniów i nauczycieli.

3. Stwarzać uczniom i nauczycielom możliwości dzielenia się z innymi zdobytymi podczas stażu kompetencjami i umiejętnościami.

8. Podsumowanie realizacji projektu

Projekt „Transnarodowy trójkąt dobrych praktyk - wymiana pomysłów, praktyk i metod pomiędzy polsko - niemiecko - hiszpańskimi partnerami” realizowanego ze środków Erasmus+; sektor: Kształcenie i szkolenie zawodowe w ramach projektu umożliwił 9 nauczycielom przedmiotów zawodowych uczestnictwo w szkoleniach zawodowych typu krótkie programy szkoleniowe kadry, a 48 uczniom szkoły kształcących się w zawodach mobilności mieszanych uczniów w trakcie kształcenia zawodowego w Niemczech i Hiszpanii. Uczniowie wybrani zostali na podstawie określonych kryteriów w procesie rekrutacji.

W projekt zaangażowani byli nauczyciele szkoły. Podczas mobilności zrealizowany był też bogaty program kulturowy, dzięki któremu uczestnicy odwiedzili najważniejsze miejsca regionów docelowych. Po powrocie uczestników przeprowadzono ewaluację projektu oraz upowszechnianie wyników.

W przeciągu dwóch lat, na skutek mobilności w całej społeczności ZSLiT i RBB został zauważony wzrost potrzeby zdobywania certyfikowanych kwalifikacji.

Po odbytych mobilnościach wszyscy uczestnicy otrzymali dokumenty poświadczające nabyte umiejętności: dokument Europass Mobility w języku angielskim.

Aby zrealizować wszystkie założone w projekcie cele w ciągu trwania projektu zrealizowano szereg mobilności. Do najważniejszych można zaliczyć informowanie o projekcie wśród potencjalnych uczestników kwalifikujących się do odbycia stażu, selekcja kandydatów, przygotowania do stażu, praktyka zawodowa w zagranicznych firmach, monitoring i ewaluacja przebiegu stażu, upowszechnienie rezultatów. W etapy te zaangażowani byli koordynatorzy projektu, dyrektor szkoły, nauczyciele szkoły, wychowawcy, przedstawiciele firm lokalnych.

Do głównych rezultatów projektu, które są jednocześnie realizacją założonych celów projektu: można zaliczyć,

- nabycie dodatkowej, praktycznej wiedzy specjalistycznej przez uczestników,
- nabycie wiedzy na temat działania firm międzynarodowych,
- poprawienie znajomości języka angielskiego i języka niemieckiego (w tym terminologii technicznej),
- poszerzenie horyzontów myślenia uczniów, wiara we własne siły,
- promocja szkoły w regionie oraz miasta i regionu w Europie,

- poprawienie wymiaru europejskiego, zmiana sposobu myślenia uczestników – promocja mobilności ludzi w zjednoczonej Europie, zwrócenie uwagi na ważność uzyskania dobrych kwalifikacji zawodowych,
- nabycie kompetencji organizacyjnych (umiejętność organizacji miejsca i czasu pracy, umiejętność pracy w zespole, podział odpowiedzialności).
- nabycie kompetencji społecznych (umiejętność budowania i utrzymywania dobrych relacji ze współpracownikami, umiejętność komunikacji w społeczeństwie węgierskim).
- zdolność dzielenia mieszkania z innymi współlokatorami, poznanie niemieckiej i hiszpańskiej kultury, kuchni, geografii, historii.

Z opinii uczestników jasno wynika, że zrealizowany projekt **„Transnarodowy trójkąt dobrych praktyk - wymiana pomysłów, praktyk i metod pomiędzy polsko - niemiecko - hiszpańskimi partnerami”** był istotnym elementem ich życia. Wiele osób podkreśla, że dzięki szansie jaką otrzymali, ich spojrzenie na swą przyszłość zawodową uległo dużej, pozytywnej zmianie. Godne przytoczenia są wypowiedzi uczniów po odbytym szkoleniu.

„Największymi korzyściami na szkolenia były dla mnie umiejętność współpracy w zespole pomimo bariery językowej oraz wzrost motywacji do wykonywania określonej pracy poprzez sumienność, staranność i obowiązki.”

„Podczas odbywania stażu szkolenia się spełnić jako logistyk gdyż zostały mi zapewnione podstawowe zadania praktyczne aby mógł wykorzystać swoją wiedzę i organizować wraz z kolegami kolejność i pracę wspólną.”

„Poprzez odbywanie szkolenia mogłem podnieść swój stopień wartości i byłem doceniany przez opiekuna z ramienia jednostki szkoleniowej co pozwalało mi się doskonalić. Wykonując zadania powierzone mi mogłem się uczyć i doskonalić swoje możliwości manualne oraz pokonywać barierę językową i współpracę z całym personelem firmy i kolegami.”

„Największymi korzyściami może być możliwość wpisania odbytego stażu do CV przez co uczestnicy szkolenia będą mieli większe szanse na znalezienie zatrudnienia”.

„Niesamowicie mili i pozytywni ludzie - Świetna organizacja wolnego czasu - Organizacja profesjonalnych i odpowiednich szkoleń”.

„Możliwość poznania innych grup podczas weekendowych wycieczek - Bardzo dobre jedzenie - Bardzo dobrze zorganizowany transport”.

9. Upowszechnianie wyników ewaluacji

Przedstawione i opisane powyżej wyniki ewaluacji zostaną przedstawione na Radzie Pedagogicznej, a wypracowane wnioski i rekomendacje do dalszej pracy z uczniami oraz przy planowaniu czynności i działań w kolejnych projektach.

